

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบกึ่งทดลอง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของการสร้างจินตภาพต่อความวิตกกังวลของผู้ป่วยมะเร็งเต้านมที่ได้รับเคมีบำบัด

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าได้แก่ ผู้ป่วยมะเร็งเต้านมภายหลังได้รับการตัดเต้านมออกและได้รับการรักษาเสริมด้วยเคมีบำบัด ที่มารับการรักษาที่คลินิกเคมีบำบัดแผนกผู้ป่วยนอกศัลยกรรม หอเบอร์ด 1 โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ ระหว่างเดือนมกราคม ถึงเดือนมีนาคม 2542 จำนวน 20 ราย เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจงตามคุณสมบัติดังนี้คือ อายุ 15 ปีขึ้นไป ได้รับการวินิจฉัยจากแพทย์ว่าเป็นมะเร็งเต้านมภายหลังการตัดเต้านมออกและได้รับการรักษาเสริมด้วยเคมีบำบัดชนิด CMF regimen ตั้งแต่วันแรกของชุดที่ 2 เป็นต้นไป การมองเห็นและการได้ยินปกติ สามารถสื่อสาร อ่าน และเข้าใจภาษาไทยได้ ไม่มีอาการทางจิตประสาท มีการรับรู้เรื่องบุคคล กาลเวลา และสถานที่ดี มีเครื่องเล่นเทปที่บ้าน และยินดีให้ความร่วมมือในการวิจัย ผู้วิจัยได้แบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็นสองกลุ่ม โดยกำหนดให้กลุ่มตัวอย่าง 10 รายแรกที่สามารถฝึกการสร้างจินตภาพได้สำเร็จในเวลา 1 ชั่วโมงเป็นกลุ่มทดลองซึ่งจะได้รับการฝึกการสร้างจินตภาพจากผู้วิจัย และกลุ่มตัวอย่าง 10 รายต่อมาเป็นกลุ่มควบคุมซึ่งได้รับการพยาบาลตามปกติ ผู้วิจัยกำหนดให้กลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มมีความคล้ายคลึงกันในเรื่องอายุ (แตกต่างกันไม่เกิน 5 ปี) จำนวนครั้งที่มารับเคมีบำบัดรวมครั้งนี้ (แตกต่างกันไม่เกิน 1 ครั้ง) และคะแนนความวิตกกังวลแฝง (แตกต่างกันไม่เกิน 5 คะแนน)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย 1) เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลซึ่งแบ่งออกเป็นสามส่วนคือ แบบบันทึกข้อมูลทั่วไปของผู้ป่วย แบบวัดความวิตกกังวลของสปีดเบอร์กอร์ที่มีชื่อเรียกว่า State-Trait Anxiety Inventory form Y ซึ่งแปลและดัดแปลงเป็นภาษาไทย โดย ธาตรี นนทศักดิ์ และสมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต เป็นผู้รับความชัดเจนทั้งในด้านภาษาและ ความหมายทางจิตวิทยา ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นของแบบวัด STAI form Y-1 และแบบวัด STAI form Y-2 เท่ากับ 0.81 และ 0.79 ตามลำดับ และตารางบันทึกจำนวนครั้งและเวลาในการ

ฝึกการสร้างจินตภาพ 2) เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองประกอบด้วย เทปบันทึกเทคนิคการฝึกการสร้างจินตภาพ ซึ่งผู้วิจัยได้นำไปหาความตรงตามเนื้อหา และนำมาคำนวณ ค่าดัชนีความตรงตามเนื้อหาได้เท่ากับ 0.89 และเครื่องเล่นเทปชนิดปรับความดังของเสียงได้ พร้อมด้วยแบตเตอรี่และหูฟัง

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง โดยเมื่อได้กลุ่มตัวอย่างตามคุณสมบัติที่กำหนดแล้วผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์ตามแบบบันทึกข้อมูลทั่วไป และแบบวัด STAI form Y-2 ก่อนได้รับเคมีบำบัด 15 นาที ในครั้งที่ 1 ของการวิจัย จากนั้นเมื่อผู้ป่วยกลุ่มทดลองได้รับเคมีบำบัดสิ้นสุดลงจะได้รับการฝึกการสร้างจินตภาพโดยใช้เวลาไม่เกิน 1 ชั่วโมง ร่วมกับประเมินผลภายหลังการฝึกการสร้างจินตภาพในแต่ละคน จากนั้นตัวอย่างจะได้รับเทปเพื่อนำไปฝึกการสร้างจินตภาพด้วยตนเองขณะอยู่ที่บ้าน พร้อมทั้งตารางบันทึกวันและเวลาในการฝึกการสร้างจินตภาพ หลังจากนั้นอีก 8 วัน เมื่อตัวอย่างมารับเคมีบำบัดผู้วิจัยจะประเมินแบบวัด STAI form Y-1 ก่อนได้รับเคมีบำบัด 15 นาที และเมื่อตัวอย่างเริ่มได้รับเคมีบำบัดจะให้ตัวอย่างฝึกการสร้างจินตภาพ และทันทีที่ได้รับเคมีบำบัดสิ้นสุดลง ผู้วิจัยจะประเมินแบบวัด STAI form Y-1 ซ้ำอีกครั้ง สำหรับกลุ่มควบคุมจะไม่ได้รับการฝึกการสร้างจินตภาพ หลังจากนั้นอีก 8 วัน เมื่อตัวอย่างมารับเคมีบำบัดผู้วิจัยจะประเมินแบบวัด STAI form Y-1 ก่อนได้รับเคมีบำบัด 15 นาที และทันทีที่ได้รับเคมีบำบัดสิ้นสุดลง ผู้วิจัยจะประเมินแบบวัด STAI form Y-1 ซ้ำอีกครั้ง เมื่อได้ข้อมูลครบเรียบร้อยแล้วผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/FW

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผู้ป่วยมะเร็งเต้านมหลังได้รับเคมีบำบัดในกลุ่มทดลองจะมีคะแนนความวิตกกังวลขณะเผชิญลดลงจากก่อนการฝึกการสร้างจินตภาพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .001$)
2. ผู้ป่วยมะเร็งเต้านมหลังได้รับเคมีบำบัดของกลุ่มทดลองจะมีคะแนนความวิตกกังวลขณะเผชิญน้อยกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .001$)

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. พยาบาลและบุคลากรในทีมสุขภาพที่เกี่ยวข้อง สามารถใช้การสร้างจินตภาพเป็นแนวทางในการลดความวิตกกังวลของผู้ป่วยมะเร็งเต้านมที่ได้รับเคมีบำบัดรวมกับการรักษาอื่นของแพทย์

2. ได้เทปฝึกการสร้างจินตภาพเพื่อใช้ลดความวิตกกังวลสำหรับผู้ป่วยมะเร็งเต้านมที่ได้รับเคมีบำบัดและผู้ป่วยเรื้อรังอื่น ๆ ที่มีความวิตกกังวล
3. ได้รูปแบบการพยาบาลที่เป็นบทบาทอิสระของพยาบาลในการลดความวิตกกังวลของผู้ป่วยมะเร็งเต้านมที่ได้รับเคมีบำบัด
4. เป็นแนวทางสำหรับการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างจินตภาพในผู้ป่วยที่มีความวิตกกังวลกลุ่มอื่น

การนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า การสร้างจินตภาพสามารถลดความวิตกกังวลของผู้ป่วยมะเร็งเต้านมที่ได้รับเคมีบำบัดได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ในด้านต่าง ๆ ดังนี้

ด้านการปฏิบัติการพยาบาล

พยาบาลผู้ที่เกี่ยวข้องในการดูแลผู้ป่วย ควรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการสร้างจินตภาพ ศึกษารายละเอียด ขั้นตอน เพื่อที่จะสามารถฝึกการสร้างจินตภาพ และนำผลการศึกษาไปใช้ในการดูแลผู้ป่วยมะเร็งเต้านมที่ได้รับเคมีบำบัดเพื่อลดความวิตกกังวล พร้อมทั้งจัดให้มีเทปและคู่มือฝึกไว้สำหรับให้ผู้ป่วยสามารถฝึกได้ด้วยตนเอง โดยมีพยาบาลเป็นผู้ให้คำแนะนำ

ด้านการศึกษาพยาบาล

ควรมีการสอดแทรกเทคนิคการสร้างจินตภาพในเนื้อหาของการพยาบาลทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติแก่นักศึกษาพยาบาลเพื่อให้ผู้ป่วยที่มีความวิตกกังวลได้รับการพยาบาลที่มีประสิทธิภาพ

ด้านการศึกษาวิจัย

เป็นข้อมูลนำร่องในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความวิตกกังวลในผู้ป่วยเรื้อรังอื่น ๆ ต่อไป

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

จากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการทำวิจัยในครั้งต่อไปคือ

1. ควรมีการศึกษาถึงผลของการสร้างจินตภาพในผู้ป่วยกลุ่มอื่นที่มีความวิตกกังวล เช่น ผู้ป่วยก่อนผ่าตัด ผู้ป่วยเรื้อรังอื่น ๆ และในผู้ป่วยโรคมะเร็งชนิดต่าง ๆ ที่ได้รับการรักษาด้วยเคมีบำบัดหรือรังสีรักษา
2. ควรมีการศึกษาถึงผลของการสร้างจินตภาพต่อภาวะแทรกซ้อนจากการรักษาด้วยเคมีบำบัด เช่น อาการคลื่นไส้ อาเจียน หรืออาการคลื่นไส้และอาเจียนจากการขาดคะแนน
3. ควรมีการศึกษาถึงผลของการสร้างจินตภาพต่อความวิตกกังวลในผู้ป่วยมะเร็งชนิดต่าง ๆ ที่ได้รับเคมีบำบัดครั้งแรก
4. ควรมีการศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อการฝึกการสร้างจินตภาพ เพื่อปรับการใช้วิธีฝึกการสร้างจินตภาพให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น
5. ควรมีการศึกษาวิจัยเพื่อเปรียบเทียบประสิทธิภาพระหว่างผลของการสร้างจินตภาพกับกิจกรรมการพยาบาลรูปแบบอื่น ๆ ต่อความวิตกกังวลของผู้ป่วยมะเร็งเต้านมที่ได้รับเคมีบำบัดเพื่อให้ได้รูปแบบการพยาบาลที่มีประสิทธิภาพดีที่สุดในการลดความวิตกกังวล
6. ควรมีการศึกษาติดตามระยะยาวเกี่ยวกับผลของการสร้างจินตภาพในการลดความวิตกกังวลและความวิตกกังวลขณะเผชิญของผู้ป่วยเรื้อรังอื่น ๆ ต่อไป